

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร
ข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายเศรษฐกร งามพัฒน์
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๔๘๖ หมู่ ๖ ตำบลเขาเจ็ดยักษ์ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร
โทรศัพท์ ๐๖๑๗๙๔๔๖๙๒ Facebook Line ๐๖๑๗๙๔๔๖๙๒
เกิด พ.ศ. ๒๕๑๒ ปัจจุบันอายุ ๕๖ ปี
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา ปริญญาโท
สถาบันการศึกษา ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์
คณะ/สาขาวิชา พัฒนาและสังคมศาสตร์
๖. อาชีพปัจจุบัน
☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ เจ้าของไร่(ผู้ใหญ่บ้าน)
๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๑๐๐,๐๐๐ บาท/ปี
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ข้าว
๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย
๒.๑ การใช้ปุ๋ยตามหลักวิชาการ
๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๔ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย
๓.๑ คนตีดิน บำบัดดิน
๓.๒ เกษตรทฤษฎีใหม่
๓.๓ แซ่สปีชปลา
๓.๔ ปุ๋ยหมักแห้ง แม่โจ้ ๑

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

- การผลิตสารชีวภัณฑ์

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

- ปุ๋ยอ้อยคั้นน้ำ

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

- การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร (พริกแกง)

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

การใช้ปุ๋ยตามหลักวิชาการ

วัตถุประสงค์ ๑. เพื่อเป็นต้นแบบในการใช้ปุ๋ยเคมีตามหลักวิชาการอย่างถูกวิธี

๒. เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตข้าว และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

เนื้อหาและรูปแบบการถ่ายทอด

จัดทำแปลงเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ/จังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างเป็นระบบ ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

ร่วมเป็นคณะกรรมการ ศพก. เพื่อเสนอแผนการพัฒนากิจการเกษตรระดับอำเภอ ในการพัฒนาด้านการเกษตรในพื้นที่ โดยมีการจัดประชุมอย่างน้อย ๔ ครั้งต่อปี พร้อมทั้งเป็นคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับตำบลของ อปท.ในพื้นที่ เพื่อเป็นการส่งเสริมและนำแผนการเกษตรระดับอำเภอมาปรับใช้ในพื้นที่

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างเป็นระบบ ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

แผนดำเนินงาน ศพก. มีการวางแผนร่วมกับคณะกรรมการ ศพก. และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แร่งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

อยากพัฒนาชุมชนและหมู่บ้าน

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ความเชื่อและการทำเกษตรแบบบอกต่อ ซึ่งบางอย่างอาจเป็นความเชื่อที่ดี แต่บางอย่างเป็นความเชื่อที่ผิด เช่น การตัดใบข้าว เป็นต้น ทำให้ข้าววัชพืชตาย

๑.๒ รายละเอียดของการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

เทคโนโลยีที่นำไปใช้ที่ได้รับจากสำนักงานเกษตรอำเภอทับคล้อ คือ การปรับสภาพน้ำก่อนผสมสารเคมี ซึ่งทำให้น้ำที่ใช้ผสมสารเคมีมีความเหมาะสมในการใช้สารเคมีและสามารถลดต้นทุนการผลิต ลดการใช้สารเคมีเกินความจำเป็นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

๑. เตรียมน้ำที่ใช้ผสมสารเคมี

๒. น้ำตัวอย่างมาตรวจวัด pH น้ำ เพื่อทราบค่าความเป็น กรด ด่างของน้ำ

๓. ปรับสภาพน้ำตามหลักวิชาการ เช่น น้ำมีค่าความเป็นด่าง ก็ใช้น้ำส้มสายชู ๕% ตาม

คำแนะนำเพื่อให้เหมาะสมในการผสมสารเคมี

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

๑. การใช้ปุ๋ยเคมีตามหลักวิชาการ โดยการตรวจวิเคราะห์ดิน ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

๒. วางแผนการใช้ปุ๋ยเคมีให้ตามหลัก ๔ ถูก คือ ๑. ถูกวิธี ๒. ถูกเวลา ๓. ถูกอัตรา ๔. ถูกชนิด

๓. ใช้ปุ๋ยเคมีตามหลักวิชาการ

๔. จัดกระบวนการเรียนรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร ให้เกษตรกรที่สนใจมาเรียนรู้ร่วมกันทุกกระบวนการ

๕. ติดตามและวัดผลการเรียนรู้ พร้อมทั้งคืนข้อมูลให้ชุมชน

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ พื้นที่ปลูกจำนวน ๑๕ ไร่

๑.๒) กล้วยน้ำว้า พื้นที่ปลูกจำนวน ๒ ไร่

๑.๓) อ้อยคั้นน้ำ พื้นที่ปลูกจำนวน ๑ ไร่

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลาเบญจพรรณ จำนวน ๓ ไร่

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า-ข้าว มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) การเตรียมดิน	เป็นเงิน ๔๘๐ บาท/ไร่
๑.๒) เมล็ดพันธุ์ข้าว	เป็นเงิน ๖๕๐ บาท/ไร่
๑.๓) สารป้องกันกำจัดวัชพืช	เป็นเงิน ๑๒๐ บาท/ไร่
๑.๔) สารป้องกันกำจัดแมลง โรคพืช	เป็นเงิน ๑๐๐ บาท/ไร่
๑.๕) ปุ๋ยเคมี	เป็นเงิน ๙๐๐ บาท/ไร่
๑.๖) ค่าจ้าง	เป็นเงิน ๒๔๐ บาท/ไร่
๑.๗) ค่าเก็บเกี่ยวผลผลิต	เป็นเงิน ๖๐๐ บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต	๓,๐๙๐ บาท/ไร่
รายได้	๖,๓๐๐ บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรร่นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ พืชผักและสมุนไพรรอบแปลง

เฉลี่ยรายได้วันละ ๑๐๐ บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ อ้อยคั้นน้ำ(ถ้าอ้อยและไปคั้นน้ำเอง)

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๓,๐๐๐ บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ต้นกล้า ผล ภูพานเฮ

เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๕,๐๐๐ บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ปลาเบญจพรรณและข้าวมะลิ ๑๐๕
เฉลี่ยรายได้ปีละ ๘๐,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๑. ตนเอง มีภูมิคุ้มกันในเรื่องความมั่นคงทางอาหารและรายได้
๒. ผู้อื่น สามารถเป็นต้นแบบให้เกษตรกรมาเรียนรู้แลกเปลี่ยนกัน
๓. ชุมชน เกิดรายได้ให้กับชุมชนโดย คนในชุมชนสามารถเอาผลผลิตทางการเกษตร

มาร่วมกันจำหน่าย และเป็นจุดเรียนรู้ในชุมชนได้

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

๑. การใช้ปุ๋ยตามหลักวิชาการและการปรับสภาพน้ำก่อนผสมสารเคมีมีส่วนช่วยลดสิ่งแวดล้อมในเรื่องการลดการตกค้างในแหล่งดินและแหล่งน้ำอย่างเหมาะสม เป็นการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

๑. ลดการตกค้างของสารเคมีในแหล่งดินและน้ำ เพราะเป็นการใช้สารเคมีอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

๑. การใช้ปุ๋ยเคมีตามหลักวิชาการ
๒. การปรับสภาพน้ำก่อนผสมสารเคมี

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

๑. เป็นจุดอบรมการเกษตรและศึกษาดูงาน อย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง
๒. เป็นวิทยากรให้กับหน่วยงานราชการ อย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยเดือนละ ๒ ครั้ง

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

๑. แก้ไขปัญหาด้านการเกษตร จำนวน ๓ ครั้ง เรื่องการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

๑. ให้บริการด้านการเกษตร จำนวน ๔ ครั้ง

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

๑. การใช้กระบวนการเกษตรกร อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง ในการขยายผลเพื่อเป็นจุดเรียนรู้ร่วมกัน โดยเกษตรกรที่มาเรียนรู้ได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนและนำไปพัฒนาในการทำการเกษตรของตนเอง

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

๑. เป็นส่วนร่วมในการออกแบบกระบวนการโรงเรียนเกษตรให้กับ ชุมชนใกล้เคียง (โรงเรียนเกษตรกรบ้านนิคม หมู่ ๘ ตำบลเขาเจ็ดยอด อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร) และเป็นวิทยากรร่วมในกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรด้วย

๔.๑.๘ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

๑. มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

๑. สามารถเป็นแบบอย่างให้กับเกษตรกรในพื้นที่

๒. การเป็นวิทยากรของ ศพก.

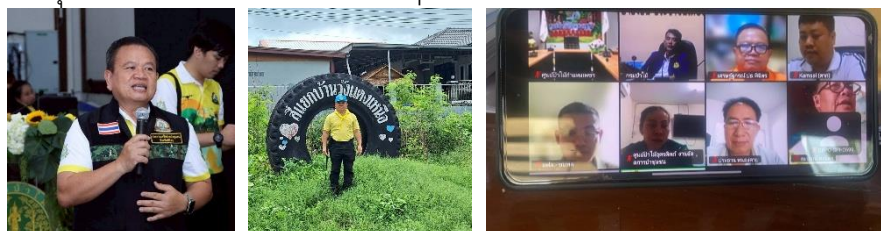
๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

๑. รูปแบบทางการ	ผู้ใหญ่บ้าน
๒. รูปแบบไม่เป็นทางการ	จิตอาสาพระราชทาน ๙๐๔
	อาสาสมัครด้านสิ่งแวดล้อม ของกรมป่าไม้
	อาสาสมัครป่าชุมชน

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

๑. การเสียสละด้านเวลาในการทำงานของตนเอง เพราะต้องทำงานด้านจิตอาสาต่างๆ เช่น การประชุม วิทยากร อาสาสมัครด้านต่างๆ เป็นต้น

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

เพื่อประโยชน์ของชุมชน

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑. นายฉกาจ ศรีบาง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
๒. นายกิตติพัฒน์ อินทรประสิทธิ์	เกษตรอำเภอทับคล้อ
๓. นายพาทย์ สีสี	คณะกรรมการ ศพก.
๔. นายวิชัย บัวสร้อย	คณะกรรมการ ศพก.
๕. นายทวี มีแก้ว	คณะกรรมการ ศพก.

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

๑. สอบถาม พูดคุย
๒. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

๑. คำถามบางข้อดูเป็นวิชาการมากเกินไปและซ้ำซ้อน แก้ไขโดยศึกษาและเรียบเรียงให้ง่ายต่อ

การสอบถาม

ภาคผนวก

